

Μια πρόταση για τη διδασκαλία της ελληνικής
γλώσσας ως ξένης μέσα από τη λογοτεχνία

Δρ Άννα Χατζηπαναγιωτίδη

« η ελληνική ως δεύτερη / ξένη γλώσσα »

Ο Μύθος και η φυγή, διακειμενικά, διαχρονικά,
διαπολιτισμικά και πολυσήμαντα

- «Η διδασκαλία της λογοτεχνίας αρχίζει με την απόλαυση και τελειώνει με τη σοφία» (Hill J.)

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

- Σήμερα η προσφορά της λογοτεχνίας και στη διδασκαλία μιας ξένης γλώσσας είναι μεγάλη. Γιατί αποτελεί ένα πολύ ενδιαφέρον και ιδιόμορφο μέρος της γλώσσας και μπορεί να βοηθήσει με πολλούς τρόπους τους μαθητές στη γραπτή και στην προφορική επικοινωνία παράλληλα με την προσφορά προς αυτούς των βαθύτερων αισθητικών και πολιτισμικών αξιών.
- Η τριβή με τα λογοτεχνικά κείμενα δίνει τη δυνατότητα στους μαθητές να εκφράσουν τις απόψεις και τα συναισθήματά τους, να ελευθερωθούν. Με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνεται η ανάπτυξη της προσωπικότητας του κάθε μαθητή και η καλλιέργεια της γνώσης και της αισθητικής του.

Το σημαντικότερο όμως είναι ότι

- η λογοτεχνία προσφέρει απόλαυση στους αναγνώστες της, επομένως, μπορεί να χρησιμοποιηθεί όχι μόνο ως γνωστικό αλλά και ως ψυχαγωγικό εργαλείο.
- Επίσης δημιουργεί ευκαιρίες για αντίληψη του χιούμορ, το οποίο εκφράζει τις πολιτισμικές αξίες ενός τόπου (Arte, 1985: 179),
- αναπτύσσει την ικανότητα στους/στις μαθητές/τριες να μπορούν να αστειεύονται σε μια ξένη γλώσσα, γεγονός που αποτελεί μία από τις πιο δύσκολες δεξιότητες στην εκμάθηση ξένων γλωσσών.

Η λογοτεχνία, ως σύνολο κειμένων οποιαδήποτε εθνικής γλώσσας

- αντικατοπτρίζει βαθμίδες και μορφές πολιτισμού, διεισδύει σε νοοτροπίες,
- ερμηνεύει στάσεις και διαλέγεται με το περιβάλλον της, το διαχρονικό και το σύγχρονο, το εθνικό και το παγκόσμιο
- χαρακτηρίζεται ως παράθυρο, καθρέφτης ή κλειδί του πολιτισμού.
- η λογοτεχνία μάς δίνει τη δυνατότητα να γνωρίσουμε βαθύτερα τόσο τους χαρακτήρες και τα συναισθήματα του ανθρώπου, όσο και τον πολιτισμό άλλων χωρών.

Η λογοτεχνία μιας χώρας

- μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως κρίκος σύνδεσης πολιτισμών και κοινωνικών τάξεων. Το γεγονός αυτό βοηθά τους/τις μαθητές/τριες να ενδιαφερθούν και να ευαισθητοποιηθούν για τα πολιτισμικά και κοινωνικά θέματα.

Η ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΣΤΗΝ ΕΚΜΑΘΗΣΗ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ

- Η εκμάθηση μιας ξένης γλώσσας δεν επιτυγχάνεται μόνο με την κατάκτηση της γραμματικής και του λεξιλογίου. Πρέπει να περιλαμβάνει και την εξοικείωση του μαθητή με τα κοινωνικοπολιτισμικά στοιχεία της γλώσσας-στόχου και την αποδοχή τους ως μερών της κουλτούρας, του πολιτισμού και της ιστορίας της ξένης χώρας.

Η διδασκαλία της γλώσσας μέσα από τη λογοτεχνία δεν ακυρώνει τη δυνατότητα ανάπτυξης

- Των τεσσάρων δεξιοτήτων (κατανόησης και παραγωγής προφορικού λόγου, κατανόησης και παραγωγής γραπτού λόγου) (Littlewood, 1983). Η λογοτεχνία παράγει γλωσσικές δομές προς επίτευξη της επικοινωνίας. Βοηθάει τον αναγνώστη να αναπτύξει την αναγνωστική και ομιλητική του δεξιότητα. Αν χρησιμοποιηθεί και ως μοντέλο γραφής, τότε μπορούν οι μαθητές να ασκηθούν στο συγκεκριμένο ύφος και στην ορθογραφία.
- των γλωσσολογικών αναφορών και αναλύσεων
- της ανάπτυξης επικοινωνιακών δεξιοτήτων (Littlewood, 1983)
- της δραματοποίησης και του παίξιμου ρόλων (Littlewood, 1983)
- της δημιουργίας επικοινωνιακών περιστάσεων
- της όξυνσης της κριτικής σκέψης
- της εκδήλωσης των συναισθημάτων των μαθητών

Σύμφωνα με τη σύγχρονη αντίληψη περί διδασκαλίας ξένων γλωσσών

- Η λογοτεχνία προσφέρει:
- πλούσιες πηγές για την άσκηση και ανάπτυξη της ανάγνωσης
- αυθεντικό υλικό για την εξοικείωση του μαθητή με την παράδοση και την ιστορία της χώρας της γλώσσας -στόχου
- ανάπτυξη της ικανότητας του διδασκόμενου να συνδέσει το κείμενο με τις προσωπικές του εμπειρίες (Brumfit, 1981).
- Η επιλογή των λογοτεχνικών κειμένων πρέπει βέβαια να γίνεται σύμφωνα:
- με τις ανάγκες των μαθητών,
- το στάδιο της διδασκαλίας,
- το επίπεδο της γλωσσικής εκμάθησης ,
- τα ενδιαφέροντα,
- τις γνώσεις και τις εμπειρίες τους

προβληματισμοί

- πόσο είναι δυνατή η κατανόηση των πολιτισμικών και ιδεολογικών διαφορών μεταξύ της γλώσσας-στόχου και της χώρας προέλευσης του μαθητή (Marckwardt κ.α. 1953)
- πόσο ο μαθητής είναι εξοικειωμένος, γνωστικά και αισθητικά ώριμος και αποδέχεται ευχαρίστως τη συγκεκριμένη ενασχόληση
- πόσο επιτυγχάνεται η ανάπτυξη της δημιουργικής του φαντασίας
- η ικανότητα ή μη σωστής επιλογής κειμένων εκ μέρους του δασκάλου
- σε ποιο βαθμό ανταποκρίνεται το λογοτεχνικό κείμενο στις γλωσσικές ανάγκες του μαθητή
- πώς και σε ποιο βαθμό θα αξιοποιηθεί το λογοτεχνικό κείμενο ώστε να επιτευχθεί η αυτενέργεια, η δυνατότητα από τον ίδιο τον/τη μαθητή /τρια οργάνωσης του μαθήματος, έκφρασης της γνώμης του, ανάπτυξης της δημιουργικότητάς του κ.λπ.

ΤΑ ΓΛΩΣΣΙΚΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ

- Στα γλωσσικά εγχειρίδια της ελληνικής γλώσσας κυρίως υπάρχουν καθοδηγούμενα ή απλοποιημένα κείμενα με στόχο τη διδασκαλία γραμματικών φαινομένων

ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

- Στο «Περισσότερα ελληνικά», υπάρχουν αποσπάσματα από τα λογοτεχνικά έργα:
- «Λωξάντρα» της Μ. Ιορδανίδου
- «Ο έρως στο εδύλιο» του Δ. Ψαθά,
- «Αρχιπέλαγος» Η. Βενέζη
- «Όνειρο καλοκαιρινού μεσημεριού» από «ποιήματα 1930-1960» Γ. Ρίτσου
- «Το τέλος της μικρής μας πόλης» Δ. Χατζή
- «Η μεγάλη λιτανεία» Μ. Καραγάτση
- «Ώρα πολέμου» Η. Βενέζη
- «Οι Έλληνες» Ν. Δήμου

ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

- Στο «Πλουτίζω τα ελληνικά», υπάρχουν αποκλειστικά αποσπάσματα από τα λογοτεχνικά έργα:
- «Ο τσαλαπετεινός και η καρακάξα» Ο.Ε.Δ.Β. 1978
- «Γραφικά Χριστούγεννα» Δ. Ψαθά
- «Πολιτεία Βιρτζίνια» Η. Βενέζη
- «Ο κύριός μου ο Αλκιβιάδης» Α. Βλάχου
- «Ο Πραματευτής», ποίημα, Ι. Γρυπάρη
- «Το ποδήλατο» Α. Σαμαράκη
- «Η Ελλάδα μου» Γ. Αλ. Μαγκάκη
- «Η θάλασσα» Α. Καρκαβίτσα
- «Το τρίτο Στεφάνι» Κ. Ταχτσής
- «Βίος και Πολιτεία του Αλέξη Ζορμπά» Ν. Καζαντζάκη

ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

- Στο «Νέα Ελληνικά 2», εκδόσεις Παπαζήση, υπάρχουν αποσπάσματα υπάρχουν αποσπάσματα από τα εξής έργα:
- «Η Πόλις» Κ. Καβάφη
- «Ο τελευταίος πειρασμός» Ν. Καζαντζάκη
- «Αν όλα τα παιδιά της γης» Γ. Ρίτσου
- «Η μεγάλη Πράσινη» Ε. Φακίνου

ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

- Στο «Ελληνικά για προχωρημένους-γ' κύκλος» εκδόσεις Ινστιτούτου Νεοελληνικών Σπουδών, αποσπάσματα από
- «Η αλεπού και τα σταφύλια» Αισώπου μύθοι
- «Το ισοζύγιο» Ι.Μ. Παναγιωτόπουλος
- «Η φανέλα με το νούμερο εννιά» Μ. Κουμανταρέα
- «Ο μικρός Ναυτίλος» Ο. Ελύτη
- «Υδάτων Υπερεκχείλιση Ανάλεκτα» Ν.Γ. Πεντζίκη
- «Ο Καραγκιόζης γιατρός»
- «Δημοτικά τραγούδια»
- «Ρεμπέτικα τραγούδια»

Η θεματική των αποσπασμάτων ποικίλλει και εστιάζεται σε:

- Κοινωνία
- Πόλεμο / ειρήνη
- Σάτιρα
- Στερεότυπα - χαρακτήρες
- Πατρίδα
- Υπαρξιακά προβλήματα
- Ιστορία
- Λαϊκό πολιτισμό
- Αγάπη / έρωτα

Σχετικά με την επεξεργασία των κειμένων στην τάξη παρατηρούνται τα εξής:

- η λογοτεχνία διδάσκεται μόνο ως κείμενο (απόσπασμα)
- η επεξεργασία και διδασκαλία επικεντρώνεται κυρίως στη γλωσσολογική πλευρά, δηλαδή:
 - στην ανάγνωση
 - στις άγνωστες λέξεις
 - στα γραμματικά στοιχεία (μορφολογία, σύνταξη)
 - στα ιδιώματα
 - στα βιογραφικά στοιχεία του συγγραφέα/ποιητή και λιγότερο
 - στους χαρακτηρισμούς (χαρακτήρες, αισθήματα, κεντρική ιδέα, κίνητρα κ.λ.π.)
 - σε κοινωνικούς, πολιτισμικούς και ιστορικούς στόχους

Το πιο χαρακτηριστικό στοιχείο των λογοτεχνικών επιλογών στα βιβλία του Σχολείου Νέας Ελληνικής

- δεν ομαδοποιούνται τα κείμενα κατά συγκεκριμένα κριτήρια: χρονολογίας, ρευμάτων, εποχών, ύφους ούτε καν θεμάτων.
- ο /η μαθητής/ τρια έχει να αντιμετωπίσει και να σταθεί ταυτόχρονα απέναντι σε διάφορα «προβλήματα» με δεδομένη και τη γλωσσική του ανεπάρκεια.
- Οι ιδέες και η φιλοσοφία των κειμένων που παραπέμπουν στον πολιτισμό αυτών που τα γράφουν δεν είναι πραγματεύσιμα, επομένως τα στοιχεία πολιτισμού που τα κείμενα φέρουν δεν είναι προσιτά στους/στις μαθητές/τριες.

Αρνητικά

- η άποψη των συγγραφέων ότι μέσα από αυτή τους την επιλογή προσπαθούν να παρουσιάσουν την εικόνα της σύγχρονης Ελλάδας δεν ευσταθεί, διότι τα περισσότερα κείμενα παρουσιάζουν παρωχημένες ή κατά μία έννοια περιθωριακές μορφές του ελληνικού βίου, από τη στιγμή που αναφέρονται σε μία Ελλάδα περασμένων δεκαετιών ή ακόμα και του περασμένου αιώνα (Α. Χατζηδάκη, 1996).
- Παρουσιάζεται η εικόνα της Ελλάδας κυρίως στα αστικά κέντρα ή στα ωραία προάστια και όχι σε υποβαθμισμένες περιοχές και συνοικίες ή στην ελληνική ύπαιθρο. Μια εικόνα, δηλαδή, εξωραϊσμένη και καθόλου ρεαλιστική (Γιαννουλοπούλου, 1993).

Αρνητικά

- Η διδασκαλία είναι μάλλον δασκαλοκεντρική, όπως φαίνεται από το είδος των ασκήσεων, εφόσον ο δάσκαλος είναι αυτός που καθοδηγεί τους μαθητές του και η παραγωγή λόγου εκ μέρους των μαθητών είναι τις περισσότερες φορές καθοδηγούμενη.

Αρχάρια τμήματα

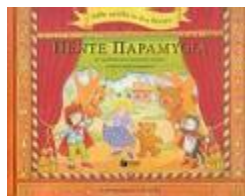
- Τα λογοτεχνικά κείμενα αποφεύγονται στα επίπεδα ψευδοαρχαρίων με το πρόσχημα ότι πολύ συχνά η λογοτεχνική γλώσσα αποκλίνει από τη νόρμα, αφού χρησιμοποιεί προτάσεις και δομές που δεν εξηγούνται πάντα από τους κανόνες της γραμματικής και αυτό συνιστά μία επιπρόσθετη δυσκολία στον διδάσκοντα και στον διδασκόμενο.
- Για να μπορέσει ο/η μαθητής/τρια να ανακαλύψει το νόημα του κειμένου, πρέπει προηγουμένως να κατακτήσει τη γλώσσα και την πλοκή έχοντας τη δυνατότητα να εντοπίζει τις υφολογικές αποκλίσεις και να κατανοεί τη λειτουργία των διάφορων υφολογικών τεχνασμάτων, τα οποία χρησιμοποιούνται για την απόδοση διάφορων ειδών λόγου (ύφος καθημερινής ομιλίας, αφηγηματικό ύφος, ποιητικό κ.λ.π).

Αρχάρια τμήματα-Πρόταση

- Σε ένα αρχάριο επίπεδο θα μπορούσε να δοθεί μια συγκεκριμένη θεματική με τους τίτλους των λογοτεχνικών βιβλίων, τα φωτοτυπημένα εξώφυλλα και τα ονόματα των συγγραφέων καθώς και τη χρονολογία στην οποία αναφέρονται.

Εξώφυλλα

- ΑΡΧΑΡΙΟΙ

. ΠΡΟΤΑΣΗ-ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

- η διδασκαλία της γλώσσας μέσα από τη λογοτεχνία να μη γίνεται περιστασιακά με γνώμονα κάποιους γλωσσικούς-πραγματολογικούς στόχους, αλλά με αφετηρία οικουμενικές ιδέες και αξίες που συναντά κανείς και σε άλλους πολιτισμούς και λογοτεχνικά κείμενα, όπως η αγάπη, ο μύθος, ο πόλεμος, η περιπλάνηση, ο θάνατος, η γέννηση κ.λ.π., να γίνεται προσπάθεια διεξόδου στη σκέψη και τη φιλοσοφία όχι μόνο του Έλληνα αλλά και των άλλων λαών.
- Παράλληλα να δίνεται αφορμή για ένα διάλογο που παραπέμπει στη διαφορετική ματιά των πολιτισμών με στόχο την κατανόηση και αποδοχή του διαφορετικού αλλά και τη συνείδηση ότι τελικά οι άνθρωποι μπορεί κάποιες φορές να εκφράζονται ανόμοια αλλά στην ουσία από τα ίδια υλικά είναι φτιαγμένοι: φόβοι, πάθη, ανησυχίες, ανάγκες, υπαρξιακά προβλήματα, δημιουργικότητα κ.λ.π. είναι το κοινό υπέδαφος της ζωής τους ανεξάρτητα από την πολιτιστική βαθμίδα και την εθνότητα όπου ανήκουν.

Η πρόταση αυτή έχει ως στόχους:

Την αναγνωστική ικανότητα

Το λεξιλογικό εμπλουτισμό

Τις γλωσσικές δομές,

Την απελευθέρωση από τα κοινωνικά στερεότυπα,

την καλλιέργεια του πλουραλισμού και του διαλόγου,

την κριτική στάση απέναντι στις αξίες και στα πρότυπα

που προβάλλονται από τα ΜΜΕ

Τη δημιουργία μιας διαπολιτισμικής συνείδησης

Τη συνάντηση με άλλους πολιτισμούς και την αποδοχή
της ετερότητας

Την αποφυγή του πολιτισμικού σοκ

Στηρίζεται

- στην αυθεντικότητα των κειμένων
- στην πολυτροπικότητά τους

και φωτίζεται από δύο διαστάσεις :

- Την κοινωνικοϊστορική, και
- Την πολιτισμική και την διαπολιτισμική

Διευκρινήσεις

- Η χρονική τους διάρκεια είναι 70 διδακτικές ώρες στην περίοδο του ακαδημαϊκού έτους.
- Στη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας ως ξένης γίνεται υπέρβαση του κανόνα που διαχωρίζει την «υψηλή» λογοτεχνία από την παραλογοτεχνία, με την έννοια ότι πρέπει να είμαστε ανοιχτοί και προς αυτά τα κείμενα, τα οποία οι ίδιοι οι μαθητές/τριες θεωρούν λογοτεχνία, δηλ. αστυνομικά, κόμικς, επιστημονική φαντασία κ.ά.

Διευκρινήσεις

- Κριτήρια για την επιλογή των κειμένων ήταν η νοητική και η κοινωνική ηλικία, η ψυχολογική εξέλιξη και η γλωσσική ικανότητα των μαθητών
- Το πρώτο παράδειγμά μας είναι ο «μύθος» όπως εκφράζεται και δίνεται σε ελληνικά και ξένα λογοτεχνικά κείμενα και το δεύτερο η «φυγή» όπως εκφράζεται μέσα από την ελληνική λογοτεχνία διαχρονικά και πολυσήμαντα.

1η ΠΡΟΤΑΣΗ "ΤΟΥ ΜΥΘΟΥ ΤΑ ΓΥΡΙΣΜΑΤΑ"

- Ομάδα στόχος : έφηβοι 16 ετών, επίπεδο ελληνομάθειας B1 (Κοινού Ευρωπαϊκού Πλαισίου Αναφοράς Γλωσσομάθειας)
- Μύθος = Παραμύθι
- Εικόνες από εξώφυλλα σχετικών βιβλίων

ΑΠΟ ΤΙ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΤΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ

Κωστούλας Μητροπούλου, «Για την αγάπη σου μόνο», εκδόσεις Άγρας

- ...Ρωτούσε πάντα να μάθει: «Από τι γίνονται τα παραμύθια;» Ήταν πολύ μικρή για να καταλάβει. Της είχαν απαντήσει εύκολα. «Από λέξεις».

Δοκίμασε έπειτα μόνη της τις λέξεις. Πρώτα τις «δύσκολες», αυτές που άκουγε να τις λένε «οι μεγάλοι» και ζήλευε: πόλεμος, έρωτας, θάνατος, άγχος, ελπίδα, γράμμα, απουσία, εχθρός, υπόληψη...

Δεν μπορούσε να καταλάβει πώς γινόταν ένα παραμύθι από τέτοιες λέξεις. Ίσως όμως να μην ήξερε εκείνη πώς τις χρησιμοποιούσαν αυτές τις λέξεις, σίγουρα έτσι ήταν. Προσπάθησε έπειτα με τις πιο απλές. Αυτές που της μάθαιναν στο σχολείο. Νερό, βροχή, άνθρωπος, κλάμα, παιδί, χώμα, ψωμί, παίζω, τραγούδι, έφυγε...

ΟΜΗΡΟΥ ΟΔΥΣΣΕΙΑ

Μετάφραση Δ. Μαρωνίτη, εκδόσεις Καστανιώτη

- *Τον άντρα , Μούσα, τον πολύτροπο
να μου ανιστορήσεις
που βρέθηκε ως τα πέρατα του κόσμου
να γυρνά,
αφού της Τροίας πάτησε το κάστρο το
ιερό...*

ΔΟΝ ΚΙΧΩΤΗΣ

Μιγκέλ ντε Θερβάντες, μτφρ. Ηλίας Ματθαίου, εκδόσεις Εξάντας

- -Η μοίρα οδηγεί τα βήματά μας καλύτερα από ό,τι θα μπορούσαμε να ποθησουμε. Διότι βλέπεις, φίλε Σάντσο Πάνθα, εκείνους τους τριάντα και περισσότερους γίγαντες που φαίνονται στο βάθος; Σκέφτομαι να δώσω μάχη μαζί τους κι αφού τους εξοντώσω όλους, να αχίσουμε να πλουταίνουμε με τα λάφυρά τους.
- -Ποιους γίγαντες; είπε ο Σάντσο
- -Εκείνους που βλέπεις εκεί πέρα, απάντησε ο κύριός του, με τα μακρουλά χέρια, που μερικά από αυτά ξεπερνάνε τις δυο λεύγες.
- -Κοιτάχτε, η ευγένειά σας, αυτοί που φαίνονται εκεί πέρα δεν είναι γίγαντες παρά ανεμόμυλοι κι αυτά που μοιάζουν σαν να'ναι χέρια τους είναι οι φτερούγες που, φέρνοντας βόλτες, κάνουν να γυρίζει η μυλόπετρα...

Προτεινόμενα

- ΜΥΘΟΙ ΤΟΥ ΑΙΣΩΠΟΥ
- Διασκευή Γ. Τσουκαλά, εκδόσεις Άγκυρα
- ΑΠΟ ΤΗ ΓΗ ΣΤΗ ΣΕΛΗΝΗ
- «Από τη γη στη σελήνη», Ιούλιος Βερν, διασκευή Γ. Τσουκαλά, εκδ. Παπαδημητρίου
- Η ΑΛΛΗ ΒΑΒΕΛ
- «Ο ερωτευμένος πυροσβέστης», Ε. Τριβιζά, εκδ. Πατάκη
- Η ΑΛΙΚΗ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΤΩΝ ΘΑΥΜΑΤΩΝ
- «Η Αλίκη στη χώρα των θαυμάτων», Κ.Λιούις, μτφρ. Μ. Πάππα, εκδ. Παπαδόπουλος
- ΤΟ ΑΝΑΠΟΔΟΜΥΘΙ Ή ΤΟ ΑΝΑΠΟΔΟΓΥΡΙΣΜΕΝΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ
- «Το παιχνίδι να ονειρεύεσαι», Ζ. Δαράκη, εκδ. Κέδρος

Προτεινόμενα

- **Ο ΤΕΜΠΕΛΗΣ ΚΑΙ Η ΠΡΟΚΟΜΜΕΝΗ**
- «Παραμύθια της Κρήτης», επιλογή Ε. Δανδουλάκη, εκδ. Κέδρος
- **Ο ΓΛΑΡΟΣ ΙΩΝΑΘΑΝ**
- «Ο Γλάρος Ιωνάθαν Λίβινγστον», Ρ. Μπαχ, μτφρ. Γ. Κυπραίος, εκδ. Διόπτρα
- **Ο ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟΣ ΠΡΙΓΚΗΠΑΣ**
- «Ο ευτυχισμένος πρίγκιπας», Ο. Ουάιλντ, μτφρ. Γ. Κωστόπουλος, εκδ. Καστανιώτη
- **ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ**
- «Οι τρεις ερωτήσεις», J. Muth, μτφρ. Μ. Κοντολέων, εκδ. Άγκυρα
- **Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΓΑΤΟΥ**
- «Η ιστορία του γάτου» Λ. Σεπούλβεδα, μτφρ. Α. Κυριακίδης, εκδ. ΟΠΕΡΑ

Προτεινόμενα

- **ΤΟ ΓΑΪΤΑΝΑΚΙ**
- «Το γαϊτανάκι», Ζ. Σαρή, εκδ. Πατάκη
- **ΤΟ ΧΡΥΣΟΨΑΡΟ**
- «Ελληνικά παραμύθια», Γ. Μέγας, εκδ. Εστία
- **ΤΙ ΕΙΔΕ ΤΟ ΦΕΓΓΑΡΙ**
- «Ιστορίες και παραμύθια» Χ. Κρ. Άντερσεν, μτφρ. Ερ. Μπελιές, εκδ. Ωκεανίδα
- **Η ΜΕΛΑΝΗ ΚΑΙ ΤΟ ΧΑΡΤΙ**
- «Μύθοι και ιστορίες», Λεονάρντο Ντα Βίντσι, μτφρ. Χ. Σακελλαρίου, εκδ. Καστανιώτη
- **ΤΟ ΧΑΝΙ ΤΟΥ ΜΠΑΡΜΠΑ ΓΙΩΡΓΟΥ**
- «Καραγκιόζης» επιμ. Γ. Ιωάννου, εκδ. Εστία
- **Ο ΑΛΧΗΜΙΣΤΗΣ**
- «Ο Αλχημιστής», Π. Κοέλιο, μτφρ. Μ. Φερέιρο Χιδίρογλου, εκδ. Λιβάνη
- **ΣΚΥΛΙΑ-ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΕΣ**
- «Διηγήματα», Λ. Τολστόι, μτφρ. Π. Ανταίος, εκδ. Ωκεανίδα
-

Προτεινόμενα

ΘΡΥΛΟΣ

«Άπαντα Πεζά», Χ.Λ. Μπόρχες, μτφρ. Α. Κυριακίδης, εκδ. Ελληνικά Γράμματα

Η ΠΑΡΑΒΟΛΗ ΤΩΝ ΑΠΛΗΣΤΩΝ ΓΙΩΝ

« Ιστορίες των Δερβισάδων», επιμ. Α.

Σταματοπούλου, εκδ. Καστανιώτη

Ο ΓΙΑΤΡΟΣ ΧΟΥΝΑΪΝ ΚΑΙ Ο ΧΑΛΙΦΗΣ

«Διόρθωση παλιών μύθων και άλλες ιστορίες», Μπ.

Μπρεχτ, μτφρ. Ν. Βαλασάκη, εκδ. Καστανιώτη

ΕΛΑΤΟ ΚΑΙ ΒΑΤΟΣ

«Μύθοι Αισώπου», μεταφορά Ε. Αλεξίου, εκδ.

Καστανιώτη

ΤΟ ΑΝΘΟΣ ΤΟΥ ΓΙΑΛΟΥ

« Διηγήματα της αγάπης», Αλ. Παπαδιαμάντης, εκδ.

Αρμός

Οι ασκήσεις που μπορούν να γίνουν σε κάθε ενότητα είναι ενδεικτικά οι εξής:

- Κατανόησης κειμένου
- Υφολογικής παραλλαγής
- Ιδιωμάτων-ιδιωτισμών
- Γραμματικής-Λεξιλογίου
- Πραγματολογικών, ιστορικών και κοινωνικοπολιτισμικών στοιχείων
- Φιλοσοφικής σκέψης και ιδεολογίας
- Εύρεσης ομοιοτήτων και διαφορών στα κείμενα διαφορετικών λαών
- Τρόπου έκφρασης των διάφορων λογοτεχνιών
- Αναφοράς κειμένων σε ιστορικές χρονολογίες
- Ανάπτυξης επικοινωνιακών δράσεων με βάση τα κείμενα

2η ΠΡΟΤΑΣΗ

"ΤΑΞΙΔΙ - ΦΥΓΗ - ΠΕΡΙΠΛΑΝΗΣΗ"

- Ομάδα στόχος: ενήλικες , επίπεδο ελληνομάθειας B1-B2 (Κοινού Ευρωπαϊκού Πλαισίου Αναφοράς Γλωσσομάθειας)

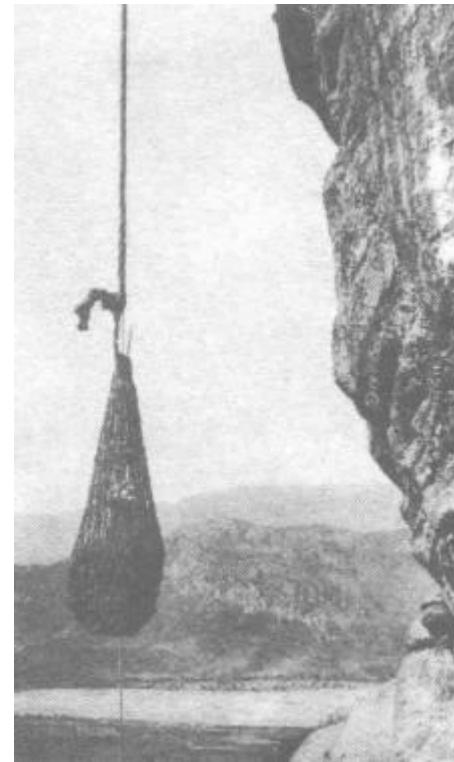
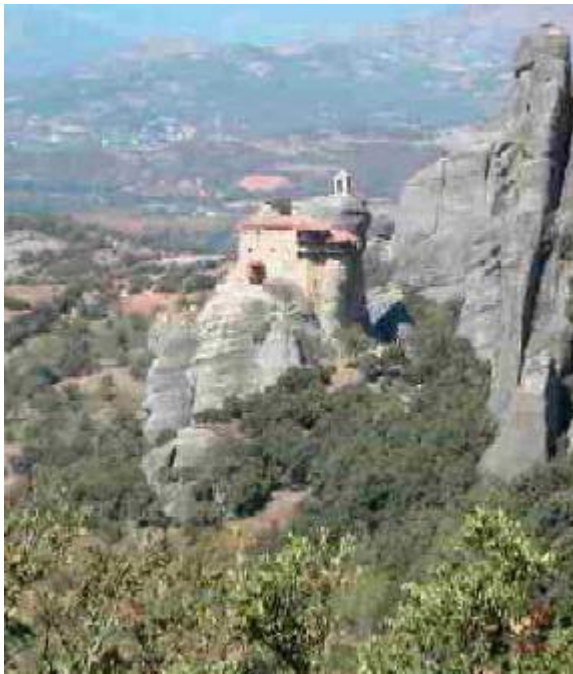
ΦΥΓΗ

- «Μα τι γυρεύουν οι ψυχές μας ταξιδεύοντας... από λιμάνι σε λιμάνι;»
Γ. Σεφέρης
- «Διαβάζω θα πει ταξιδεύω. Όποιος περιφρονεί το διάβασμα, περιφρονεί τα ταξίδια» Κ. Παλαμάς

ΦΥΓΗ-ΑΠΟΜΟΝΩΣΗ

J. Lacarriere (Μοναχοί και μοναστήρια-το όρος Άθως)

- **Μετέωρα-Μοναχική ζωή**

ΦΥΓΗ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ
Ν. Καββαδίας
Σταυρός του Νότου (Πούσι)

*Εβραζε το κύμα του γαρμπή.
Είμαστε σκυφτοί κι οι δυο στο χάρτη
γύρισες και μου 'πες πως το Μάρτη
σ' άλλους παρλήλους θα 'χεις μπει....*

ΜΑΤΑΙΗ ΦΥΓΗ
Κ.Καβάφης
Η Πόλις

Είπες· "Θα πάγω σ' άλλη γη, θα πάγω σ' άλλη θάλασσα.
Μια πόλις άλλη θα βρεθεί καλύτερη απ' αυτή.
Κάθε προσπάθεια μου μια καταδίκη είναι γραφτή·
κ ειν' η καρδιά μου σα νεκρός θαμμένη.
Ο νους μου ως πότε μεσ' στο μαρασμόν αυτό θα μένει.
Όπου το μάτι μου γυρίσω, όπου κι αν δω
ερείπια μαύρα της ζωής μου βλέπω εδώ,
που τόσα χρόνια πέρασα και ρήμαξα και χάλασα".

ΦΥΓΗ ΑΠΟ ΤΟ ΠΕΠΡΩΜΕΝΟ - ΦΑΝΤΑΣΤΙΚΟ ΔΙΗΓΗΜΑ

«Το πεπρωμένον φυγείν αδύνατον»

«Υδάσπη», Ελένη Λ. Αραβή

- Ποτέ ο νεαρός Γαβριήλης δεν φανταζόταν ότι τα λόγια που άκουσε από περιπλανώμενη αγύρτισσα θα είχαν μέσα δόση αλήθειας.
- [...]
- Ανέμελα αγόρια σ' ένα απομακρυσμένο χωριό της Κύπρου κουβέντιαζαν ξένοιαστα και χαρούμενα. Είχαν δεν είχαν πατήσει τα δεκάξι.
- Ήταν ένα δροσερό καλοκαίρι, μέσα Ιουνίου εκείνη τη χρονιά. Καφοί αλλιώτικοι από τους σημερινούς. Από την εποχή εκείνη έλειπαν τα μέσα επικοινωνίας των εσχάτων χρόνων. Η διασκέδαση περιοριζόταν μέσα στο χωριό, το χωμένο στις χίλιες μύριες ομορφιές. Οι γραφικές γειτονιές βούιζαν από τις χαρούμενες φωνές και τα παιχνίδια των μικρότερων παιδιών. Για τα μεγαλύτερα και τους νέους ήταν τα δυο-τρία καφενεδάκια, στο ένα μάλιστα είχε και μουσική εκτός από το ραδιόφωνο (όπου είχανε όλοι), τα λεγόμενα τζουκ μποξ.
- Εκείνη την εποχή ήτανε συνήθεια οι αγύρτες να γυρνάνε τα χωριά και να ζητιανεύουν. Ένας νόμος έλεγε ότι: «Οι νομάδες αυτού του είδους να κατασκηνώνουν έξω, στα όρια του χωριού, και αφού στείλουν αντιπροσώπους να εφοδιαστούν από τον αστυνομικό σταθμό του χωριού με την «ειδική άδεια εισόδου», που καθόριζε τη διάρκεια της παραμονής τους στο χωριό...
- [...]
- Ξαφνικά την ηρεμία και την απόλαυση της στιγμής διέκοψαν οι χαρακτηριστικές φωνές των τσιγγάνων.
- «Ασήμωσε, λεβεντόπαιδο, να σου πω τη μοίρα σου, να σου πω το ριζικό σου» και έξι γυφτοπούλες περικύκλωσαν τη νεαρή ομάδα.
- Ο Νεοπτόλεμος χαμογέλασε και δίνοντας ένα κέρμα είπε:
- «Πες μου, λοιπόν, τι μου μέλλει γενέσθαι;»
- «Πιστεύεις τέτοιες βλακειές, Νεοπτόλεμε;», απόρησε ο Γαβριήλης.
- «Α! μπα! θέλω να γελάσουμε λίγο» και λέγοντας αυτά πρότεινε το χέρι του στη γύφτισσα.
- «Εσύ εδώ σ' αυτό τον τόπο θα ζήσεις, θα γεράσεις, οικογένεια θα κάνεις, όλα καλά για σένα».[...]

ΑΠΟΧΩΡΙΣΜΟΣ

« Ξανθούλα», Δ.Σολωμός

- Την είδα την Ξανθούλα,
την είδα ψες άργά,
που μπήκε στη βαρούλα,
να πάει στην ξενιτιά. Εφούσκωνε τ' αέρι
λευκότατα πανιά,
ωσάν το περιστέρι
που άπλώνει τα φτερά.
 - Εστέκονταν οι φίλοι
με λύπη, με χαρά,
και αύτη με το μαντίλι
τους άποχαιφετά.
- Και τον χαιρετισμό της
εστάθηκα να δώ,
ώσπου η πολλή μακρότης
μου τ'όκρυψε κι αυτό.
 - Σ' όλίγο σ' όλιγάκι
δεν ήξερα ναά πω,
αν έβλεπα πανάκι,
ή του πελάγου άφρό.
- Και αφού πανί, μαντίλι,
εχάθη στο νερό,
εδάκρυσαν οι φίλοι,
εδάκρυσά κι εγώ.

Γ.Βιζυηνός- Αποχωρισμός

- -Φουρτούνιασεν η θάλασσα
- και βουρκωθήκαν τα βουνά.
- Είναι βουβά τ' αηδόνια μας
- και τα ουράνια σκοτεινά
- κι η δόλια μου ματιά θολή.
- -"Παιδί μου, ώρα σου καλή!"...

ΦΥΓΗ - ΘΑΝΑΤΟΣ

«Το Μοιρολόγι Της Φύκιας», Α. Παπαδιαμάντης

Αυτή ήτον η Ακριβούλα
η εγγόνα της γριά-Λούκαινας.
Φύκια 'ναι τα στεφάνια της,
κοχύλια τα προικιά της...
Κι η γριά ακόμα μοιρολογά
τα γεννοβόλια της τα παλιά.
Σαν νά 'χαν ποτέ τελειωμό
τα πάθια κι οι καημοί του κόσμου...

Οι ασκήσεις που μπορούν να γίνουν σε κάθε ενότητα είναι ενδεικτικά οι εξής:

- Κατανόησης κειμένου
- Γραμματικής-Λεξιλογίου
- Υφολογικής παραλλαγής
- Ιδιωμάτων-ιδιωτισμών
- Πραγματολογικών, ιστορικών και κοινωνικοπολιτισμικών στοιχείων
- Ανάλυσης φιλοσοφικής σκέψης και ιδεολογίας
- Σύνδεσης κειμένων με δεδομένες χρονολογίες
- Ανάπτυξης επικοινωνιακών δράσεων με βάση τα κείμενα
- Εύρεσης ομοιοτήτων και διαφορών στα κείμενα διαφορετικών χρονολογιών
- Τρόπου έκφρασης των διάφορων λογοτεχνιών

• Ευχαριστώ πολύ!

